

Analyse af behov for udbygning af idrætsfaciliteter i Aarhus i et 10 års perspektiv

I budgetforliget 2020 var der fokus på det stigende pres på kommunens idrætsfaciliteter i takt med befolkningsvæksten og behovet for idrætsfaciliteter de næste 10 år. Budgetforliget efterlyser vurderinger af behovet for idrætsfaciliteter i et 10 års perspektiv, samt vurdering af behovet for udvidelse af skolekapacitet og tilhørende fritids- og idrætsfaciliteter. Herudover ønsker forligspartierne:

"at Borgmesterens Afdeling i samarbejde med Kultur og Borgerservice og Børn og Unge udarbejder en vurdering af, om der på baggrund heraf kan gives en dækkende vurdering af behovet for fremtidig udbygning, herunder en vurdering af eksisterende kapacitetsudnyttelse samt mulighederne for samdrift med fx skoler, således at faciliteterne udnyttes så fleksibelt og af så mange brugere som muligt. Vurderingen fremlægges inden udgangen af november."

Herværende analyse er Sport & Fritids beskrivelse af dækningen af almindelige idrætsfaciliteter (idrætshaller og boldbaner) i Aarhus i dag og i et 10 års perspektiv ift. den forventede befolkningsvækst. Desuden gives Sport & Fritids vurdering af behovet for udbygning af idrætsfaciliteter i et 10 års perspektiv, både på tværs af kommunen og på lokalområdeniveau hvis man skal fastholde serviceniveauet fra 2015 og imødekomme befolkningsvæksten¹. Endelig peges på konkrete muligheder for udbygning i form af idrætshaller, sports- eller gymnastiksale og boldbaner i de enkelte lokalområder.

Analysen tegner et billede af, hvor der er størst behov for flere almindelige idrætsfaciliteter. Den inddrager imidlertid ikke behovet for svømmehaller eller specialfaciliteter som eksempelvis skøjtehal, vandsports- eller atletikanlæg samt outdoorfaciliteter, som alle er en væsentlig del af det samlede facilitetsudbud i en stor kommune som Aarhus.

I en udbygningsproces vil det altid være nødvendigt at foretage en konkret vurdering af, hvilken type facilitet, der er størst behov for i hvert enkelt tilfælde. Om der er størst behov for at udbygge med en idrætshal, boldbane, svømmehal, outdoorfaciliteter eller andre specialfaciliteter afhænger både af behovene i lokalområderne og det samlede facilitetsbillede i hele Aarhus. I hvilket omfang man vælger at udbygge vil ligeledes være et spørgsmål om, hvilket serviceniveau, der vælges.

Facilitetsdækning og udbygningsbehov for idrætsfaciliteter i Aarhus

Aarhus er en by i en rivende udvikling, og byen vokser med ca. 5000 indbyggere hvert år. Befolkningstallet ventes at stige fra 326.000 i 2015 til 404.000 indbyggere i 2030. Udviklingen betyder en stigende efterspørgsel på sports- og fritidsfaciliteter de næste ti år.

Historisk set har investeringerne i sport- og fritidsfaciliteter ikke fulgt med væksten i befolkningstallet og det gennemsnitlige idrætstilbud målt pr. borger er løbende blevet mindre. Med næsten 80.000 nye indbyggere fra 2015-2030 er der behov for flere idrætsfaciliteter for at imødegå befolkningsvæksten og understøtte aarhusianernes muligheder for et aktivt idræts- og fritidsliv.

Analysen af facilitetsdækningen og udbygningsbehovet viser en udvikling i facilitetsdækningen i 2015 på 3432 indbyggere pr. normeret idrætshal til 4211 i 2030. På boldbaneområdet ventes dækningen at gå fra 1499 indbyggere pr. normeret boldbane i 2015 til 1699 i 2030². Hvis facilitetsdækningen fra 2015 skal

¹ Sports- og fritidspolitikken 2018-21 har en ambition om, at "Der skal være en løbende udbygning af fritids- og idrætsfaciliteterne, så udbuddet af faciliteter fastholdes i takt med, at der bliver flere indbyggere" s. 12.

² Her tages udgangspunkt i facilitetsdækningen i 2019, hvor der er taget højde for planlagte og finansierede idrætsfaciliteter frem mod 2030 - idrætshaller i Harlev og Hjortshøj, samt bevilligede kunstgræsbaner mv. i en række lokalområder, som forventes at være etableret i 2030.

fastholdes betyder det et samlet udbygningsbehov på 21,8 normerede idrætshaller og 31,7 normerede boldbaner.

Tabel 1: Dækning af alm. idrætsfaciliteter og udbygningsbehov i Aarhus 2015-2030

Facilitetstype	Dækning* 2015	Dækning 2019	Dækning 2025	Dækning 2030 ¹	Udbygningsbehov 2030
Normeret idrætshal**	3432	3596	3924	4211	21,8
Normeret boldbane***	1499	1534	1583	1699	31,7

*Dækningsgrad er opgjort som antal indbyggere pr. facilitet

** En normeret idrætshal opgøres således: idrætshaller (20*40 m) vægtes med faktor 1, sportshaller (15*30 m) med faktor 0,50 og gymnastiksale (10*20m) med faktor 0,25.

*** En normeret boldbane er et vægtet mål og opgøres således: grusbane: 0,5; græsbane: 1; kunstgræsbane: 2.

Analysens hovedresultater

Analysen viser:

- En markant stigning i antal borgere pr. idrætsfacilitet fra 2015-2030
- Befolkningsstigningen frem til 2030 sker især i det nordlige og til dels i det vestlige Aarhus, mens det i syd kun er Beder-Malling, der forventes at få en befolkningstilgang på over 2500 nye indbyggere. Den største befolkningsvækst sker i Midtbyen og Vejlbj-Risskov.
- Behovet for idrætsfaciliteter er mest udtalt i de bynære lokalområder og nye byområder som eks. Lisbjerg.
- Størst behov for udbygning af idrætshaller og sportssale, mens boldbaneområdet har en bedre dækning (9 lokalområder forventes i 2030 at have mere end 25% flere borgere pr. idrætshal end gennemsnittet for 2015, mens dette kun gør sig gældende i 5 lokalområder på boldbaneområdet).
- For at bevare 2015 dækningsgraden skal der frem mod 2030 anlægges 21,8 normerede idrætshaller og 31,7 normerede boldbaner (Eks. Svarende til 16 store idrætshaller (800 kvm), 8 sportssale (450 kvm) og 7 gymnastiksale samt 11 kunstgræsbaner og 9 græsbaner)
- De 10 områder med størst behov for flere idrætshaller de næste 10 år er: Midtbyen, Lisbjerg, Vejlbj-Risskov, Skejby-Christiansbjerg, Åby, Hasle, Lystrup/Nye, Solbjerg, Brabrand-Gellerup, Stavtrup.
- De 9 områder med størst behov for flere boldbaner de næste 10 år: Midtbyen, Lisbjerg, Holme-Højbjerg, Åby, Brabrand, Hasle, Lystrup/Nye, Vejlbj-Risskov (inkl. Skejby) samt Viby.

Anbefalinger/ Opmærksomhedspunkter ift. udbygning af idrætsfaciliteter

Når der peges på mulighederne for udbygning af idrætsfaciliteter er det væsentligt at være opmærksom på:

- At idrætsfaciliteterne placeres, hvor borgerne er – og ikke hvor der kan findes arealer.
- At nye idrætsfaciliteter placeres i centre i sammenhæng med andre idrætsanlæg eller funktioner som eks. skoler – både i fortætningsområder og nybygningsområder. Erfaringsmæssigt giver dette den bedste kapacitetsudnyttelse, højest aktivitet og mange synergieffekter.
- At der generelt er en høj udnyttelsesgrad i kommunens idrætsfaciliteter med mindre forskelle mellem lokalområderne. Det generelle billede er, at jo mere central placering faciliteten har, jo højere udnyttelsesgrad.

- At der er større behov for store idrætshaller og sportssale over 450 kvm end gymnastiksale.
- At kunstgræsbaner har en langt højere udnyttelsesgrad end græs- og grusbaner, da der kan spilles på dem året rundt.
- At lokalområder er forskellige og behovet afhænger både af indbyggertal, nuværende dækningsgrad, foreningstraditioner og aktivitetsniveau.
- At lokalområdernes behov og sammensætning kan ændre sig over tid
- At udbygningen af idrætsfaciliteter skal ses i større sammenhænge end behovet i de enkelte lokalområder. Udbygning i ét lokalområde kan afhjælpe behovet i tilstødende lokalområder.

Udbygningsbehov og økonomiske konsekvenser

Analysen er en indikator for behovet for udbygning af idrætsfaciliteter, men der gives pt ikke konkrete vurderinger af udbygningsbehovet i et økonomisk perspektiv.

Sport & Fritid har tidligere fremlagt en vurdering af det økonomiske behov, hvis dækningsgraden fra 2015 skal fastholdes i takt med befolkningsudviklingen. Her var vurderingen, at en budgetmodel med et årligt beløb på ca. 74 mio. kr plus drift ville gøre det muligt at bevare dækningsgraden fra 2015 for både haller, boldbaner, svømmehaller og øvrige idrætsfaciliteter.

I beregningen er der taget højde for, at en stor del af idrætshallerne i Aarhus etableres som selvejende haller, hvor hovedparten af finansieringen findes via fonde, kommunale lånegarantier og bidrag fra private og foreninger. Dog er det væsentligt at være opmærksom på, at der sker en udvikling med øgede krav til, hvad en idrætsfacilitet skal kunne indeholde både ift. samskabelse, multifunktionalitet og lokale samlingssteder. Dette kombineret med, at der ofte bygges i fortætningsområder i forbindelse med eller ovenpå eksisterende faciliteter betyder, at de enkelte anlægsprojekter ofte bliver dyrere end de gennemsnitlige anlægsudgifter pr. facilitet, som anvendes i sådanne beregninger.

Det er Sport & Fritids vurdering, at en årlig ramme på 40-74 mio. kr. til etablering af nye idrætsfaciliteter (hvoraf dele kan konverteres til drift) samt 1 mio. kr. til drift (som øges med 0,5 mio. kr. årligt) vil kunne gøre en væsentlig forskel ift. udbygningsbehovet for både almindelige idrætsfaciliteter, specialfaciliteter og outdoorfaciliteter. Udbygningen skal fortsat ske i et tæt samarbejde med stærke foreninger og private aktører, hvor det er muligt. I helt nye byområder vil der imidlertid ikke være etablerede foreninger, hvorfor det her vil være en kommunal opgave at etablere de første idrætsfaciliteter.

Det er ikke afgørende, om rammen fremskrives i takt med befolkningsudviklingen, men derimod, at der afsættes en årlig ramme til udbygning af idrætsfaciliteter, så befolkningsvæksten kan imødegås og aarhusianernes muligheder for et aktivt idræts- og fritidsliv understøttes bedst muligt.

Den udarbejdede analyse på lokalområdeniveau skal opfattes vejledende ift. behovet i de enkelte lokalområder. Det er ikke en endegyldig plan for, hvor og hvordan nye faciliteter skal anlægges de næste 10 år. Analysen italesætter behovet for idrætsfaciliteter, i hvilke lokalområder behovet er størst ift. antallet af indbyggere, samt peger på mulige løsninger ift. anlæg af haller og boldbaner både i det pågældende og tilstødende lokalområder. Der vil altid være store udsving ift. eks. motionsvaner og traditioner for stærke foreninger og høj aktivitet i de enkelte lokalområder.

Etablering af en ny idrætsfacilitet vil og bør altid bero på en konkret vurdering af behovet, den eksisterende kapacitetsudnyttelse, samt hvilken type idrætsfacilitet, der er behov for – både lokalt og på tværs af kommunen.

Analyseresultater: Facilitetsdækning og behov for udbygning af idrætsfaciliteter

Befolkningsudviklingen i lokalområderne (Befolkningsprognose, Aarhus Kommune medio 2019)

Befolkningsprognosen viser store forskelle i befolkningstilgangen fra lokalområde til lokalområde. Der forventes størst vækst i midtbyen og lokalområderne i den nordlige og til dels vestlige del af byen, mens tilgangen af nye borgere er mindre i den sydlige del af byen jf. tabel. Der forventes det højeste antal nye indbyggere i Midtbyen og Vejlbj-Risskov.

Tabel 2: Befolkningsudviklingen i lokalområderne 2015-2030

Befolkningsudvikling 2015-30 opdelt på lokalområder						
Lokalsamfund	2015	2019	2025	2030	Nye borgere 2015 - 2030	Bef.udvikl. 2015-2030 i %
Midtbyen**	61.925	69.655	80.277	89.290	27.365	39
Vejlbj-Risskov	25.101	26.718	31.318	34.510	9.409	35
Skejby-Christiansbjerg	21.806	22.913	26.804	27.387	5.581	24
Lystrup-Elsted-Elev	11.668	12.044	13.575	16.498	4.830	40
Lisbjerg	1.116	1.340	3.720	5.679	4.563	341
Åby	11.860	13.289	13.903	16.256	4.396	33
Skæring-Egå	9.652	10.429	11.611	13.479	3.827	37
Beder-Malling	9.695	9.979	11.508	12.764	3.069	31
Brabrand-Gjellerup	19.821	18.514	21.317	22.628	2.807	15
Tilst-Brabrand Nord	15.707	16.137	17.297	18.266	2.559	16
Viby	30.906	32.236	32.529	33.178	2.272	7
Skødstrup-Løgten	8.505	9.468	9.941	10.128	1.623	17
Hasselager-Kolt	6.791	7.410	7.723	8.282	1.491	20
Solbjerg	5.281	5.864	6.726	6.615	1.334	23
Hasle	23.133	23.831	23.731	24.109	976	4
Tranbjerg	8.656	9.616	9.496	9.389	733	8
Sabro-Borum	4.420	4.797	4.836	5.092	672	14
Trige-Spørring	4.348	4.336	4.624	4.919	571	13
Mårslet	5.633	5.786	5.867	6.156	523	9
Harlev-Framlev	4.710	4.776	4.868	4.945	235	5
Stavtrup-Ormslev	5.613	6.029	5.972	5.848	235	4
Hårup-Mejlby	2.048	2.142	2.081	2.101	53	2
Hjortshøj	3.776	3.977	3.775	3.614	-162	-4
Holme-Højbjerg-Skåde	23.904	23.922	23.219	23.136	-768	-3
Aarhus i alt	326.075	345.208	376.718	404.269	78.194	23

Facilitetsdækningen for idrætshaller og sportssale sammenholdt med andre kommuner

Sammenlignes Aarhus med de øvrige kommuner i Danmark ligger Aarhus blandt de 10 kommuner med dårligst facilitetsdækning pr. indbygger. Dette er dog et gennemgående træk for alle landets større byer, hvor de større byer generelt har flere indbyggere pr. idrætshal end landkommuner, men til gengæld har kortere afstand til den nærmeste idrætshal. Facilitetsdækningen i kommunerne varierer fra 1176 indbyggere pr. stor idrætshal (over 800kvm) i Lemvig Kommune til 14.851 indbyggere pr. stor idrætshal i Frederiksberg Kommune.

I tabel 2 ses 6-byernes dækningsgrad for idrætshaller, sportssale og gymnastiksale iflg. den landsdækkende facilitetsdatabase på facilitetsdatabasen.dk. (NB! Opgørelsen er ikke helt identisk med Sport & Fritids

opgørelsesmetode, hvor der bl.a. anvendes et vægtet mål. IDAN medregner ikke specialhaller, hvorfor tabel 1 og 3 ikke er umiddelbart sammenlignelige).

Tabel 3: Facilitetsdækning idrætshaller i 6-byerne 2019

Kommune	Store idrætshaller (>800 m ²)		Små idrætshaller (300-799 m ²)		Gymnastiksale (<300 m ²)	
	Rang	Indb. pr. hal	Rang	Indb. pr. hal	Rang	Indb. pr. sal
Aarhus	89.	6.059	69.	12.790	89.	3.597
Aalborg	67.	3.845	75.	15.379	83.	3.313
Odense	80.	4.537	76.	15.706	76.	3.048
Randers	70.	3.916	84.	24.477	74.	2.967
Esbjerg	68.	3.855	17.	5.782	63.	2.690
København	95.	12.723	80.	17.811	91.	3.733

(Kilde: IDANs facilitetsdatabase, www.facilitetsdatabasen.dk)

Udvikling i facilitetsdækningen 2015-2030 – på lokalområdeniveau

Dækningen af idrætsfaciliteter varierer fra lokalområde til lokalområde og ændrer sig over tid. Befolkningsudviklingen betyder, at mange lokalområder får markant flere indbyggere pr. idrætsfacilitet i 2015-30. Hvis der ikke etableres yderligere idrætshaller vil 9 lokalområder i 2030 have mere end 25 % flere indbyggere pr. normeret idrætshal end gennemsnittet for 2015. Det samme gør sig gældende for 5 lokalområder på boldbaneområdet.

Analysen omfatter alle idrætshaller og boldbaner, der er tilgængelige for foreninger og selvorganiserede borgere³. Opgørelsen inddrager således ikke idrætsfaciliteter, der udelukkende benyttes af eksempelvis statslige uddannelsesinstitutioner eller kommercielle aktører.

Alle 9 specialhaller (gymnastik, tennis, badminton, atletik mv.) og 7 specialbaner (rugby, cricket, hockey mv.), som er tilgængelige for foreninger og borgere er medtaget. Specialhaller og baner benyttes erfaringsmæssigt af et langt større opland end det snævre lokalområde⁴, men de vurderes dog også at være en del af det samlede idrætstilbud i lokalområdet, hvorfor de indgår i datagrundlaget.

Analysen omfatter ikke behovet for svømmehaller, specialfaciliteter eller outdoorfaciliteter. Disse er imidlertid også en væsentlig del af det samlede idrætstilbud i en stor kommune som Aarhus, og også her er der behov for løbende udbygning af faciliteterne for at sikre et bredt og varieret idrætstilbud til kommunens borgere.

Facilitetsdækningen for Idrætshaller

Tabel 3 nedenfor illustrerer en udvikling, hvor stadig flere lokalområder får en forringet dækningsgrad med mere end 25% flere indbyggere pr. normeret idrætshal end det kommunale gennemsnit i 2015. Den dårligste

³ Alle idrætsfaciliteter på kommunens folkeskoler er omfattet, samt specialhaller og specialbaner.

⁴ Eksempelvis kommer der udøvere fra hele Aarhus og dyrker atletik i Marselisborghallen (lokalområde Holme-Højbjerg-Skåde) eller gymnastik i hallerne i Springcenter Aarhus (Vejlby-Risskov).

dækningsgrad findes i midtbyen og nye byområder som Lisbjerg, hvor der endnu ikke er truffet beslutning om etablering af nye idrætsfaciliteter i forbindelse med udviklingen af området.

Tabel 4: Udvikling i facilitetsdækningen i lokalområderne 2015-2030

	Befolkning	Facilitetsdækning Normerede idrætshaller(inkl. Specialhaller)					
Lokalsamfund	Nye borgere 2015-2030	Norm.hal 2015	Norm.hal 2019	Indb. Pr. norm.hal 2015	Indb. Pr. norm.hal 2019	Indb. Pr. norm.hal 2025***	Indb. Pr. norm.hal 2030***
Lisbjerg	4.563	0,50	0,50	2.232	2.680	7.439	11.358
Åby	4.396	2,00	2,00	5.930	6.645	6.951	8.128
Midtbyen**	27.365	11,75	12,75	5.270	5.463	6.296	7.003
Hasle	976	4,50	4,50	5.141	5.296	5.273	5.358
Solbjerg	1.334	1,25	1,25	4.225	4.691	5.381	5.292
Skejby-Christiansbjerg	5.581	5,25	5,25	4.154	4.364	5.106	5.217
Lystrup-Elsted-Elev	4.830	3,25	3,25	3.590	3.706	4.177	5.076
Tranbjerg	733	2,00	2,00	4.328	4.808	4.748	4.695
Stavtrup-Ormslev	235	1,25	1,25	4.490	4.823	4.777	4.679
Sabro-Borum	672	1,25	1,25	3.536	3.838	3.869	4.073
Skødstrup-Løgten	1.623	2,50	2,50	3.402	3.787	3.976	4.051
Viby	2.272	8,25	8,25	3.746	3.907	3.943	4.022
Trige-Spørring	571	1,25	1,25	3.478	3.469	3.699	3.935
Brabrand-Gjellerup	2.807	6,00	6,00	3.304	3.086	3.553	3.771
Beder-Malling	3.069	3,50	3,50	2.770	2.851	3.288	3.647
Tilst-Brabrand Nord	2.559	5,50	5,50	2.856	2.934	3.145	3.321
Hasselager-Kolt	1.491	2,50	2,50	2.716	2.964	3.089	3.313
Skæring-Egå	3.827	4,25	4,25	2.271	2.454	2.732	3.172
Hjortshøj	-162	0,25	0,25	15.104	15.908	3.020	2.891
Harlev-Framlev	235	1,25	1,25	3.768	3.821	2.782	2.826
Mårslet	523	1,50	2,25	3.755	2.572	2.608	2.736
Vejlby-Risskov	9.409	13,25	13,00	1.894	2.055	2.409	2.655
Holme-Højbjerg-Skåde	-768	10,75	10,25	2.224	2.334	2.265	2.257
Hårup-Mejlby	53	1,25	1,25	1.638	1.714	1.665	1.681
Aarhus Kommune	78.194	95,00	96,00	3.432	3.596	3.924	4.211

* En normeret hal opgøres således: idrætshaller (20*40 m) vægtes med faktor 1, sportshaller (15*30 m) med faktor 0,50 og gymnastiksale(10*20m) med faktor 0,25.

** Midtbyen omfatter : City, Frederiksbjerg, Vesterbro, Trøjborg og Aarhus Ø

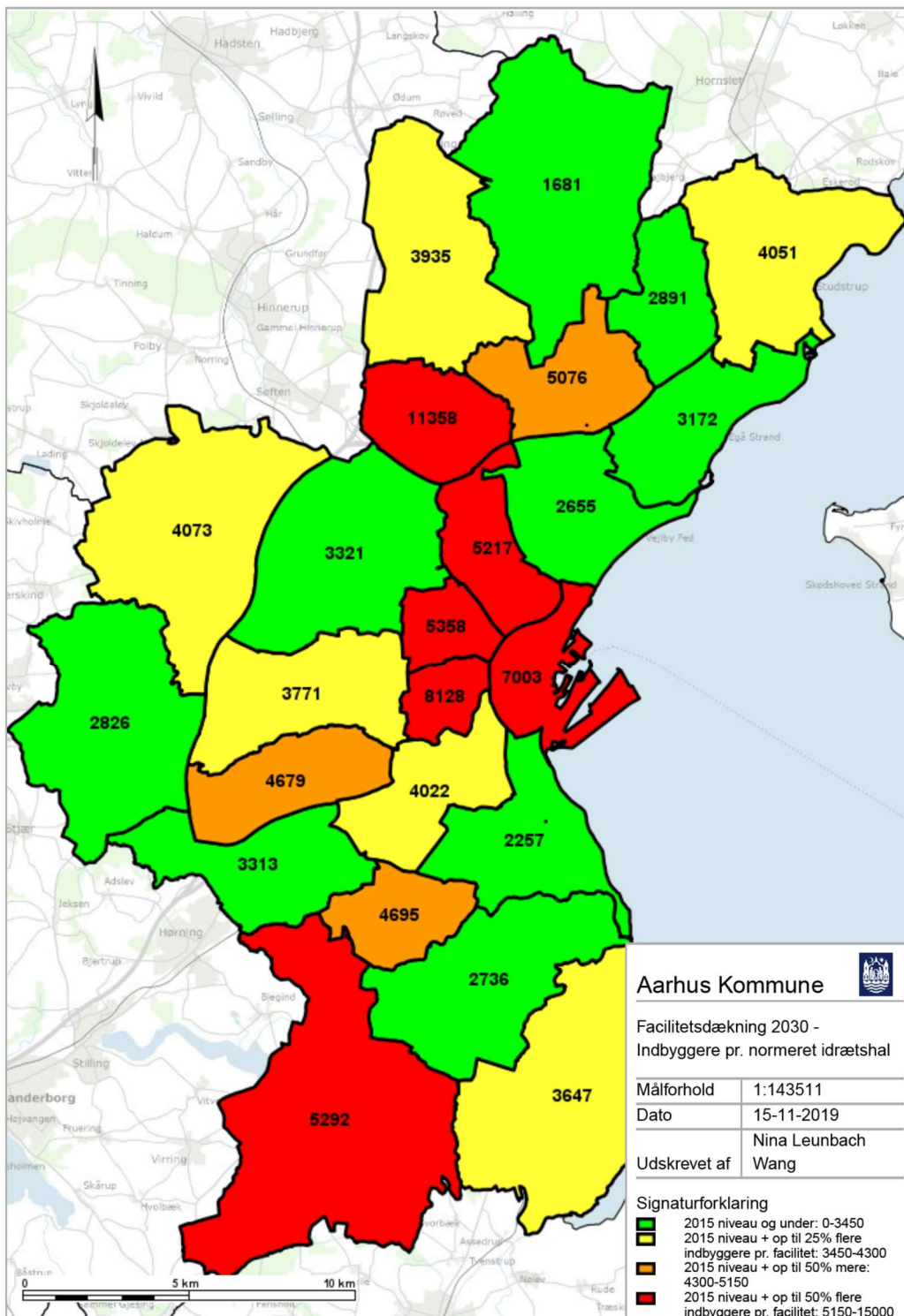
*** Med udg.pkt. i 2019 dækningsgrad i det enkelte lokalområde. Dog er der taget højde for 1 hal på vej i Hjortshøj og 1 sportsal i Harlev, da disse er finansieret og forventes etableret i de kommende år

Farvekodning	2015 niv.	2015 niv. + op til 25%	2015 niv. + 25-50%	2015 + over 50%
Indbyggere pr. hal	0-3450	3450-4300	4300-5150	over 5150

Facilitetsdækningen for idrætshaller i 2030 er illustreret geografisk i figur 1 nedenfor.

Figur 1: Facilitetsdækning 2030 - indbyggere pr. normeret idrætshal

Facilitetsdækningen for boldbaner

På boldbaneområdet er der sket en større udbygning af bl.a. kunstgræsbaner siden 2012, og der er bevilget flere nye kunstgræsbaner fremadrettet. Dækningsgraden for boldbaner er derfor generelt bedre end for idrætshaller. Også her forværrer dækningsgraden i forhold til 2015. Værst ser det ud i midtbyen og de nye byområder, hvor der endnu ikke er truffet beslutning om etablering af idrætsanlæg. De fritliggende landsbysamfund/ oplandsområderne har ellers generelt en bedre dækning af boldbaner end de bynære lokalområder.

Tabel 5: Udvikling i facilitetsdækning normerede boldbaner i lokalområderne 2015-2030

Facilitetsdækning Normerede Boldbaner* 2015-2030							
Lokalsamfund	Norm. Boldbaner* 2015	Norm. Boldbaner* 2019	Norm. Boldbaner* Forventet 2025/30***	Indb. pr. norm. Boldbane2 015	Indb. pr. norm. Boldbane 2019	Indb. pr. norm. Boldbane 2025	Indb. pr. norm. Boldbane 2030
Midtbyen**	8,5	11,0	11,0	7.285	6.332	7.298	8.117
Lisbjerg	1,5	1,5	1,5	744	893	2.480	3.786
Holme-Højbjerg-Skåde	11,5	11,5	11,5	2.079	2.080	2.019	2.012
Brabrand-Gjellerup	9,5	11,5	11,5	2.086	1.610	1.854	1.968
Skæring-Egå	6,5	7,0	7,0	1.485	1.490	1.659	1.926
Hasle	15,0	15,0	13,5	1.542	1.589	1.758	1.786
Tilst-Brabrand Nord	11,0	11,0	11,0	1.428	1.467	1.572	1.661
Skejby-Christiansbjerg	17,5	17,5	17,5	1.246	1.309	1.532	1.565
Vejlby-Risskov	22,5	22,0	23,0	1.116	1.214	1.362	1.500
Solbjerg	4,5	4,5	4,5	1.174	1.303	1.495	1.470
Skødstrup-Løgten	6,5	6,5	7,5	1.308	1.457	1.325	1.350
Beder-Malling	8,0	9,5	9,5	1.212	1.050	1.211	1.344
Åby	11,0	12,5	12,5	1.078	1.063	1.112	1.300
Hjortshøj	3,0	3,0	3,0	1.259	1.326	1.258	1.205
Viby	26,5	28,5	28,5	1.166	1.131	1.141	1.164
Sabro-Borum	4,5	4,5	4,5	982	1.066	1.075	1.132
Harlev-Framlev	4,5	4,5	4,5	1.047	1.061	1.082	1.099
Hasselager-Kolt	6,5	6,5	8,0	1.045	1.140	965	1.035
Lystrup-Eisted-Elev	11,5	9,5	16,0	1.015	1.268	848	1.031
Mårslet	4,5	4,5	6,0	1.252	1.286	978	1.026
Trige-Spørring	5,0	5,0	5,0	870	867	925	984
Stavtrup-Ormslev	4,5	4,5	6,0	1.247	1.340	995	975
Tranbjerg	10,0	10,0	11,5	866	962	826	816
Hårup-Mejlby	3,5	3,5	3,5	585	612	595	600
Aarhus i alt	217,5	225,0	238,0	1.499	1.534	1.583	1.699

* En normeret boldbane er et vægtet mål og opgøres således: grusbane: 0,5; græsbane: 1; kunstgræsbane: 2

** Midtbyen omfatter : City, Frederiksbjerg, Vesterbro, Trøjborg og Aarhus Ø

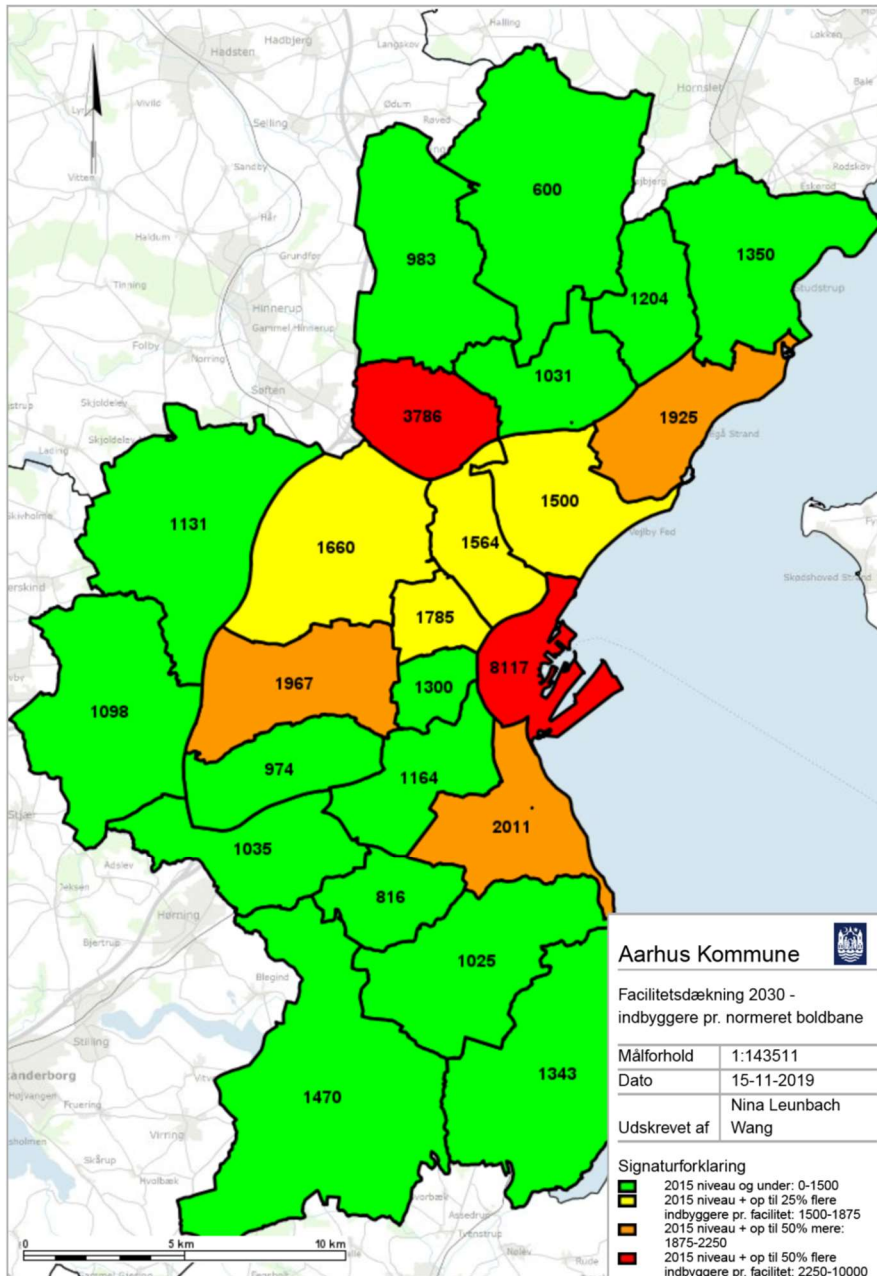
*** Med udg.pkt i 2019 dækningsgrad, hvor der er taget højde for bevilgede nye kunstgræsbaner, samt baner, der er besluttet nedlagt i Hasle og Kolt.

Farvekodning	2015 niv.	2015 niv. + op til 25%	2015 niv. + 25-50%	2015 + over 50%
Indbyggere pr. boldbane	0-1499	1500-1900	1900-2250	over 2250

Facilitetsdækningen for boldbaner i 2030 er illustreret geografisk i figur 2 nedenfor.

Figur 2: Facilitetsdækning 2030 - indbyggere pr. normeret boldbane

Behov for udbygning af idrætsfaciliteter frem mod 2030

Fremskrives udbygningsbehovet ift. 2015 dækningsgraden er der på tværs af kommunen behov for yderligere 21,8 normerede haller og 31,7 normerede boldbaner. Dette tal beskriver et samlet behov, men dækker over en meget forskellig dækningsgrad og forskellige behov i lokalområderne.

Udbygningsbehovet i det enkelte lokalområde kan beregnes både ift et kommunalt gennemsnit og ift. dækningsgraden i det enkelte lokalområde i 2015⁵. Tages der udgangspunkt i et kommunalt gennemsnitsniveau antages det, at alle lokalområder har samme behov, sammensætning og aktivitetsniveau. Samtidig betyder denne metode, at man i mange områder arbejder med negative tal (dvs. nedlæggelse af haller og boldbaner) ligesom der eks. i Midtbyen viser sig et udbygningsbehov på boldbaneområdet på over 48 nye boldbaner. Denne beregningsmetode er derfor ikke umiddelbart meningsfuld.

Udbygningsbehovet er derfor beregnet med afsæt i det dækningsniveau, der var i det enkelte lokalområde i 2015. Denne beregningsmetode fremskriver og fastholder dog også nuværende serviceniveau og eventuelle uligheder mellem lokalområder. Lokalområder med en dårlig facilitetsdækning som eks. Midtbyen får således fremskrevet udbygningsbehovet ud fra en lav dækningsgrad, mens lokalområder med en god facilitetsdækning som eks. Hårup-Mejlby får fremskrevet et højt serviceniveau og dermed et større udbygningsbehov end befolkningstallet umiddelbart retfærdiggør ift. antal indbyggere pr. kapacitet.

En vurdering af udbygningsbehovet bør derfor i praksis altid ske på baggrund af både facilitetsdækningen pr. indbygger og udbygningsbehovet fremskrevet på baggrund af det nuværende serviceniveau/dækningsgraden.

Tabel 6: Udbygningsbehov i lokalområderne 2030 - Normeret idrætshal og normeret boldbane

Udbygningsbehov 2030 - Normeret idrætshal		
Lokalsamfund	Ift. oprindelig Dækningsgrad i Lokalområde	Ift. Kommune gennemsnit
Vejlby-Risskov	5,2	-2,9
Midtbyen**	4,2	13,3
Lisbjerg	2,0	1,2
Skæring-Egå	1,7	-0,3
Lystrup-Elsted-Elev	1,3	1,6
Skejby-Christiansbjerg	1,3	2,7
Beder-Malling	1,1	0,2
Tilst-Brabrand Nord	0,9	-0,2
Brabrand-Gjellerup	0,8	0,6
Åby	0,7	2,7
Viby	0,6	1,4
Hasselager-Kolt	0,5	-0,1
Skødstrup-Løgten	0,5	0,5
Solbjerg	0,3	0,7
Sabro-Borum	0,2	0,2
Hasle	0,2	2,5
Tranbjerg	0,2	0,7
Trige-Spørring	0,2	0,2
Holme-Højbjerg-Skåde	0,2	-3,5
Harlev-Framlev	0,1	0,2
Stavtrup-Ormslev	0,1	0,5
Hårup-Mejlby	0,0	-0,6
Hjortshøj	0,0	0,8
Mårslet	-0,6	-0,5
Aarhus Kommune	21,8	21,8

Udbygningsbehov 2030 - Normeret Boldbane		
Lokalsamfund	Ift. oprindelig Dækningsgrad i Lokalområde	Ift. Kommune gennemsnit
Vejlby-Risskov	7,9	0,0
Lisbjerg	6,1	2,3
Skejby-Christiansbjerg	4,5	0,8
Åby	2,6	-1,7
Hasle	2,1	2,6
Skæring-Egå	2,1	2,0
Tilst-Brabrand Nord	1,8	1,2
Midtbyen**	1,3	48,6
Solbjerg	1,1	-0,1
Beder-Malling	1,0	-1,0
Sabro-Borum	0,7	-1,1
Trige-Spørring	0,7	-1,7
Lystrup-Elsted-Elev	0,3	-5,0
Skødstrup-Løgten	0,2	-0,7
Harlev-Framlev	0,2	-1,2
Hårup-Mejlby	0,1	-2,1
Viby	-0,1	-6,4
Hasselager-Kolt	-0,1	-2,5
Hjortshøj	-0,1	-0,6
Holme-Højbjerg-Skåde	-0,4	3,9
Tranbjerg	-0,7	-5,2
Brabrand-Gjellerup	-0,7	3,6
Mårslet	-1,1	-1,9
Stavtrup-Ormslev	-1,3	-2,1
Aarhus i alt	31,7	31,7

⁵ 2015 bruges som baseline i denne analyse.

Væsentlige faktorer ift. vurdering af udbygningsbehovet på lokalområdeniveau

I en vurdering af udbygningsbehovet er det vigtigt at være opmærksom på, at lokalområder ikke er ens, og at behovet for idrætsfaciliteter ikke umiddelbart kan opgøres i en fælles kommunal standard. Det er derfor ikke tilstrækkeligt udelukkende at se på facilitetsdækning og udbygningsbehov.

En række faktorer har betydning for behovet for idrætsfaciliteter i det enkelte lokalområde bl.a. den nuværende dækningsgrad, kapacitetsudnyttelse og aktivitetsniveau i lokalområdet, samt områdets tradition for stærke foreninger mv.

Det er desuden væsentligt at tage højde for, om lokalområdet grænser op til andre områder med dårlig facilitetsdækning, og der f.eks. er en høj mobilitet på tværs af lokalområderne. Flere idrætscentre i de bynære lokalområder dækker således behovet i flere af de omkringliggende lokalområder og ikke kun i et mere snævert afgrænset lokalområde. Dette er af geografiske grunde sjældnere tilfældet i oplandsområderne.

Vejlby Risskov er et eksempel på et lokalområde, der umiddelbart har en god dækning af idrætsfaciliteter i dag, men som både oplever den største befolkningsvækst, og allerede nu har en høj aktivitet med mange stærke og aktive foreninger, som dækker behovet både i det nære lokalområde og i de mange tilstødende lokalområder med en lav facilitetsdækning. Dette fremgår tydeligt af figur 1, hvor næsten alle områder, der grænser op til Vejlbj-Risskov området er røde eller orange og dermed har en facilitetsdækning i 2030, der ligger langt under det gennemsnitlige niveau i kommunen i 2015.

Kapacitetsudnyttelse og muligheder for samdrift med skoler

Generelt vurderes det, at der er en meget høj udnyttelsesgrad af kommunens idrætsfaciliteter. Kommunens fodboldbaner, svømmehaller og idrætshaller er næsten fuldt booket i foreningslivets primetime fra kl. ca. 16 til ca. 22. Der er således kun begrænsede muligheder for nye foreninger eller aktiviteter i faciliteterne. Der kan være mindre forskelle mellem områderne eller fra sæson til sæson. Det generelle billede er, at jo mere central placering faciliteten har, jo højere udnyttelsesgrad.

Idrætshaller

Sport & Fritid gennemførte i 2015 og 2016 en analyse af brugen af 40 idrætshaller. Analysen viste, at der generelt var stor overensstemmelse mellem de bookede tider og brugen af hallerne, og at særligt i foreningernes primetime blev hallerne brugt fuldt ud.

Analysen af kapacitetsudnyttelsen viste, at der primært var ledig kapacitet kl. 15-16, efter kl. 21.30, samt fredag aften og i weekenderne (hvor faciliteterne bruges til turneringer). I de kommunale haller var der også en høj udnyttelse i dagtimerne ml. kl. 8 og 15, hvor hallerne bruges af kommunens folkeskoler. I de private haller var der en generel lavere udnyttelse i dagtimerne (Efterfølgende har flere haller dog gjort en større indsats for at få aktiviteter fyldt ind i dagtimerne).

Fodboldbaner

I de senere år er der fra kommunens og fodboldklubbernes side investeret mange midler i etablering af kunstgræsbaner. Investeringerne ses som et udtryk for en mulighed for generelt at opgradere klubbernes faciliteter og at imødekomme det pres, der er på fodboldbanerne hos de enkelte klubber. Sport & Fritid vurderer, at der kun er få baner i kommunen, hvor det vil være muligt at finde ledige tider på fodboldbanerne.

Samspil og samdrift med skoler

Som ovenstående analyse viser, er der en høj grad af mulighed for at skoler og idrætsforeninger kan have glæde af de samme idrætsfaciliteter, da aktiviteterne primært afvikles på forskellige tidspunkter af dagen. Sport & Fritid vurderer derfor, at man også fremover bør have fokus på mulighederne for at etablere idrætsfaciliteter i samspil med skolerne eller alternativt øvrige aktører (ungdomsuddannelser, større

idrætsforeninger og idrætsfaciliteter), da det øger muligheden for, at faciliteterne bliver brugt mest muligt over hele dagen. En udbygning af idrætsfaciliteterne i forbindelse med skoleudvidelser eller anlæg af nye skoler dækker dog slet ikke det samlede behov for udbygning af idrætsfaciliteter i kommunen i takt med befolkningsvæksten.

Aarhusianernes motions- og idrætssvaner og betydningen af andre facilitetstyper

I en vurdering af behovet for idrætsfaciliteter er det også væsentligt at være opmærksom på aarhusianernes idræts- og motionsvaner, som senest er blevet kortlagt af IDAN i 2016⁶⁶.

Danskerne er generelt blevet mere idrætsaktive, og i Aarhus ligger idrætsdeltagelsen over landsgennemsnittet med 67% (61% på landsplan), hvoraf 87% angiver, at de dyrker mere end én idræt. Aarhus har både træk der er typiske for storbyerne – mange selvorganiserede, der især dyrker motionsidræt, og typiske landsbytræk med en stærk foreningskultur, og mange der dyrker de traditionelle idrætter, som eksempelvis gymnastik, håndbold og fodbold, der foregår i foreningsregi.

Generelt er tendensen, at almindelige idrætsfaciliteter især benyttes af foreningslivet, mens selvorganiserede og motionister i højere grad benytter outdoorfaciliteter og kommercielle faciliteter som eks. fitnesscentre. Ser man på aldersfordelingen er tendensen, at især børn og unge op til 18 år og voksne over 50 år og seniorer i høj grad dyrker idræt i foreningsregi, mens aldersgruppen fra 18-39 år er overrepræsenterede i selvorganiserede idrætter som eks. løb og styrketræning. Mange dyrker dog idræt både i foreningsregi, som selvorganiserede eller i kommercielle faciliteter.

En udbygning af idrætsfaciliteterne i Aarhus kræver derfor både en udbygning af de almindelige idrætsfaciliteter i takt med den store befolkningsvækst samt en udbygning af specialfaciliteter og outdoorfaciliteter.

⁶⁶ Kilde: "Idræt i Storbyerne – Motions- og sportsvaner 2016, Aarhus og København", Idrættens Analyseinstitut, 2016

Løsningsmuligheder for at imødekomme behovet for idrætsfaciliteter frem mod 2030

På baggrund af analysen kan der peges på flere lokalområder, som har et særlig udtalt behov for flere idrætsfaciliteter, både baseret på områdernes facilitetsdækning i dag, befolkningsudviklingen i området, samt nuværende aktivitet og kapacitetsudnyttelse i lokalområdet og tilstødende områder.

I nedenstående gennemgang peges både på eksempler på løsningsmuligheder indenfor lokalområdet og i tilstødende lokalområder. Det er væsentligt at være opmærksom på, at der generelt ikke er en afklaring af finansiering og areal til foreslåede fremtidige faciliteter, da der kun er reserveret arealer til idrætsfaciliteter i begrænset omfang. En udbygning i de pågældende områder vil derfor altid forudsætte en afklaring af placeringsmuligheder og finansieringsmodeller.

Løsningsmuligheder i lokalområderne - Udbygning af idrætshaller i 10 lokalområder

1. Midtbyen

- Nr. Boulevard Skole – udbygning med 1 sportssal, bevægelsessale mv., areal findes, ingen finansiering
- Aarhus Ø – Etablering af idrætshal i forbindelse med en evt. ny skole, areal tilbageholdt, ingen finansiering
- Frederiksbjerg Idrætscenter – 1-2 nye idrætshaller, areal findes, ingen finansiering
- DGIs sundhedstårn, areal fundet, mangler finansiering
- Idrætshal v. Møllevangsskolen (lokalområde Hasle), areal muligvis til stede, Ingen finansiering
- Udbygning på Atlektion/Ceres Park og Arena (Holme-Højbjerg-Skåde lokalområde)
- Idrætshal v. Godsbanearealerne, ingen arealer afsat, ingen finansiering, mulighed for at etablere en hal, hvis areal opkøbes

2. Lisbjerg

- Nyt idrætsanlæg i forb. med etape 2 i udviklingsplanen (areal er fundet, mangler finansiering)

3. Vejlbj-Risskov

- Mulighed for udbygning omkring Vejlbj-Risskov Centret, Springcenter Aarhus og Idrætshøjskolen. Potentiale for samling af stort idrætscenter, der dækker behovet både lokalt og i Skejby, Trøjborg og Egå. Mulighed for 1-3 idrætshaller. Areal uafklaret, ingen finansiering.

4. Skejby-Christiansbjerg

- Idrætshal 2 v. Firmasporten, areal findes, ingen finansiering
- Udbygning på Christiansbjerg Idrætscenter – Skøjtehallen, plads til skøjtehal eller ekstra idrætshal, areal?, ingen finansiering.
- Mulighed for udbygning omkring Vejlbj-Risskov Centret, Springcenter Aarhus og Idrætshøjskolen. Potentiale for samling af stort idrætscenter, der dækker behovet både lokalt og i Skejby, Trøjborg og Egå. Mulighed for 1-3 idrætshaller. Areal uafklaret, ingen finansiering.

5. Åby

- Mulighed f. 1 idrætshal ved Åby Skole, areal ikke afsat, ingen finansiering
- Kan evt. etableres 1 idrætshal ved Kulgården, areal ikke kommunalt ejet, ingen finansiering

6. Hasle

- Idrætshal 2 v. Ellekærskolen, areal?, ingen finansiering

- Idrætshal v. Møllevangsskolen (lokalområde Hasle), areal muligvis til stede, Ingen finansiering
- Idrætshal 2 v. Firmasporten, areal findes, ingen finansiering (lokalområde Skejby-Christiansbjerg)

7. Lystrup-Elsted-Elev

- Idrætsanlæg i Nye v. ny skole inkl. 1 idrætshal, 2 bevægelsessale, (første trin af etape 1), med mulighed for udbygning af skole + 1 ekstra stor idrætshal – areal på vej, ingen finansiering
- Idrætshal 3 ved Lystrup Skole, areal?, finansiering uafklaret.

8. Solbjerg

- Hal 2, sportssal/ idrætshal ved Solbjerg Skole og nuværende hal 1, areal?, ingen finansiering

9. Brabrand-Gellerup

- Hal 2 v. Globus over P-plads, areal?, ingen finansiering
- Evt. Mulighed for hal 3 i forb. m/ ovenpå Brabrandhallen, areal findes, ingen finansiering
- Årslev – areal reserveret til idrætsanlæg, hvis der sker byudvikling i området, ingen finansiering

10. Stavtrup-Ormslev

- Idrætshal 2 v. skolen, areal uafklaret, halvdelen af finansiering fundet af Stavtrup IF, mangler restfinansiering

Løsningsmuligheder - Udbygning af boldbaner i 9 områder

På boldbaneområdet er det hensigtsmæssigt at etablere yderligere kunstgræsbaner, da disse har en langt større udnyttelsesgrad end græs- og grusbaner. En af løsningerne kan være, at der afsættes midler til yderligere kunstgræsbaner de kommende 10 år. Herunder også midler til mindre baner end 11-mands baner med internationale mål. Om muligt indtænkes klimatilpasning i anlæggelsen.

Banerne bør så vidt muligt placeres i områder, hvor antallet af boldbaner ligger under gennemsnittet. Højeste prioritet har Midtbyen og lokalområder med store fortætningsområder. Her bør der også tænkes i at omlægge græsbaner til kunstgræsbaner. Herudover kan der afsættes midler til nye græsboldbaner ud over de baner, som erstatter baner, der nedlægges i perioden.

Det er vigtigt, at der i etableringen af nye idrætsanlæg for at imødekomme befolkningstilvæksten er en opmærksomhed på, hvilke områder det giver bedst mening at udvide kapaciteten – og ikke kun hvor der er arealer til rådighed. Der kan peges på følgende fokusområder til en udbygning af boldbaner:

- 1. Midtbyen (inkl. Frederiksbjerg, Katrinebjerg, Møllevang)**
 - Fortætning i form af kunstgræsbaner
- 2. Lisbjerg – nyt idrætsanlæg med både græs og kunstgræsbaner**
- 3. Holme-Højbjerg-Skåde**
 - Areal ved Lyseng, afsnit 7.3 - 2 græsboldbaner
 - Yderligere kunstgræs på Lyseng Idrætsanlæg

4. Åbyhøj / Brokvarteret

- Køb af arealer fra DSB, hvor Kulgårdens Idrætsanlæg ligger
- Etablering af kunstgræs på yderligere baner i Åbyhøj
- Evt. etablering af nye græsbaner på "Knolden", hvor North Side holder til i dag (umiddelbart nord for Kulgårdens Idrætsanlæg).

5. Brabrand

- Yderligere kunstgræs, f.eks. på græsbaner på Brabrand Idrætsanlæg og Engdalsskolen
- Areal ved Årslev, afsnit 7.7, mulighed for 6 baner – dog lang afstand til Brabrand By.

6. Hasle - Ellekærskolens Idrætsanlæg – erstatningsbaner for nedlagte baner (1-2-3)

- Etablering af 2 kunstgræsbaner på grusbanerne på Ellekærskolens Idrætsanlæg
- Areal ved Vestereng (Lokalområde Skejby-Christiansbjerg)
- Areal ved Marienlyst – ligger udenfor Lokalsamfund Hasle – hvilket lokalområde?

7. Lystrup-Elsted-Elev

- Nye: nyt idrætsanlæg med både græs- og kunstgræsbaner, areal?, finansiering uafklaret

8. Vejlby-Risskov og Skejby

- Yderligere kunstgræs på Vejlby-Risskov Idrætsanlæg, f.eks. bane 9 (grus) og bane 10 (græs)

9. Viby

- Yderligere kunstgræs på Viby Idrætsanlæg

Ovenstående løsningsmuligheder skal ikke opfattes som en endegyldig plan for udbygningen af idrætsfaciliteter i lokalområderne i de næste 10 år. Det er derimod en række fokusområder og eksempler på konkrete faciliteter, der kan etableres for at afhjælpe manglen på idrætsfaciliteter i Aarhus.

En udbygning af idrætsfaciliteterne i Aarhus vil også altid skulle omfatte andet end almindelige idrætsfaciliteter som idrætshaller og boldbaner. Således vil der de næste 10 år også være et stort behov for at udbygge specialfaciliteter som eksempelvis en ekstra skøjtehal, flere svømmefaciliteter, faciliteter og klubhuse til vandsportsaktiviteter mv., samt nye mountainbikespor og generelt flere outdoorfaciliteter i natur- og skovområderne.